

tíðindablaðið

sosíalurinnPostsmoga 76,
3800 Argir,
telefon 11820

Útgevari: p/f sosíalurinn

Fyrirtaksstjóri og blaðstjóri: Tórfinn Smith (ábyrgd)

Blaðfólk: Hogni Djurhuus, Dagný Joensen, Jóhann Mortensen og Jan Müller

Lýsingar: Árni Joensen

Uppseting: p/f sosíalurinn. Prent: p/f pressan 1981

Trúverðugheitin horvin!

oddagrein

Í POLITIKKI er einki óført. Tað er einaferð enn váttað. Einaferð afturat er tað eydnast Sjálfstýrisflokkinum at halda eina samgongu og eina tíð fyrir gjøldur. Fólk kunnu ikki taka tað sum menn í hesi samgongu siga og boða frá fyri fult longur. Verandi samgongumenn hava nógvar tungur í sama heysi.

DØMINI UM hetta er mong. Tað seinasta er helikoptaramálið. Øllum kunnugt hevur í longri tíð verið tvídráttur um, hvussu hetta fyrri landið neyðuga tiltak skuldi loysast. Og nú sást endiliga ein loysn fyrri stavn, tí í síðstu viku góðkendi figgjarnevndin eitt til-mæli frá landsstýrinum, og málið skuldi bert avgreiddast endaliga í landsstýrinum. Men í seinri helvt í somu viku slær Ásbjørn Joensen, úr Sjálfstýrisflokkinum, nevan í borðið, og tað sá ikki mætari út, enn at samgongan fór at slitna. Í einum skrivi til lögmann boðaði tingmaðurin fyrri Norðoyggjar frá, at avgreiddi landsstýrið helikoptaramálið sum tað var samtykt, tók hann seg úr samgonguni. Men leygdagin ljóðaði so í útvarpinum, at hann hevði tikið orðini í seg aftur.

Í EINA TÍÐ hevur ein annar sjálfstýrismaður, Frederik Olsen, hótt við samgonguslitið, um landsstýrið avger at leggja brennistøðina við Toftavatn. Hetta hevur uttan iva gjørt, at málið er drigið út. Bæði Frederik Olsen og tey, ið hava mótmælt at leggja Brennistøðina við Toftavatn, hava rætt í tí, at tað er vitleyst at leggja eina brennistøð á so náttúruvøkruni stað og so tætt við eitt vatn, ið verður brúkt sum drekkivatn. Men hví mótmælti eystroyartingmaðurin ikki fyrr?

urin ikki fyrr?

IKKI NÓG mikið við Ásbirni og Frederikki. Eisini formaðurin í Sjálfstýrisflokkinum, Hilmar Kass, hevur sagt í viðtali við eitt blað, at hann skuldi langt síðan havt slitið. Í andstøðutið síni gjørdi Sjálfstýrisflokkurin nóg burtur úr skatta- og figgjamálum. Hann legði harðliga eftir undanfarna landsstýri, men hvat? Verandi samgonga hevur í nógvum av tí, Hilmar Kass fanst at undanfarna samgongu fyrri, ríkið sama politikk. Hilmar Kass tók harðan til, tá kreppulánini til Gullfinn vóru fyrri í fjór. Um hann ikki hótti við fliti almennt, gjørdi hann tað uttan iva millum tingmenn. Men endin var, at tingið gekk beint móti Hilmar. Og tað er hent seg síðani. Sjálfstýrisflokkurin vann sær undirtøku í andstøðutið síni við áhaldandi í skrivt og talu at vísa á skeivleikar í avskrivningum o.ø. skattasurningum og figgjamálum annars. Men lítið er komið burtur úr, nú flokkurin eigur sjálvan landsstýrismannin í figgjamálum.

TAD ER GREITT, at er tað nakað, sum er drepanið fyrri ein tinglim, so er tað tagnin. Um ikki fjølmiðlarnir ella fólk vísa honum/henni ans, má viðkomandi gera tað sjálvur. Tað hava sjálfstýrismenn gjørt í ólukkumát í seinastum. Sjálfstýrisflokkurin er vorðin greiður yvir, at hann bert hevur havt leiklutin sum universal-kitt hjá Paula Ellefsen og Jógvan Sundstein. Men álvaratos, at gera seg upp í slíku málum, tá nógvar onnur álvarsmál liggja fyrri at loysa, tykist heldur barnsligt. Harmiligt, at so langt er millum orð og avrik hjá hesum flokki, sum í síni tíð kundu teljast millum flokkar við ábyrgdar-kenslu. Men trúverðugheitin er horvin fyrri langari tíð síðani. Seinastu dømini staðfesta hetta.

Føroyum, og í útheiminum.

Eg vil tó pástanda, at tú a) antin er óvanliga ókunnugur, ella b) fyrri egnar vinnings skul, kensuleyst og atfinningarleyst, og við ósakligur argumentum, avskeiplingum og dyljan, roynir at lumpa tann føroyska bilkeyparan.

Handilsmynstrið

Tin umtala av »dyrkandi donskum millumhandl-arum« er heilt burturvið.

Tað er ein veruleiki, at tá talan er um innflutningsprisir á bilum, er Danmark nógva tað bilagasta landið í Europa. Hetta hevur viðført at danir í fjór endurútflyttu uml. 10.000 bilar til onnur europeisk lond, sambært »Motor-Magasinet«, sum tú óivað lesur, ella hvussu?

Tað hevur næstan altíð innan handil verið so, at smáar nøgdir viðføra ein ávisan stykkjapris, og stórar nøgdir ein lægri stykkjapris.

Í 1982 var solan: í Føroyum: 224 Mazda og 213 Datsun = 437 stk. í Danmark: 8.064 Mazda og 4.403 Datsun = 12.467 stk.

Eg havi ógvuliga ilt við aqt hugsa mær, at miðal stykkjaprisurin á teimum 437 bilum er lægri enn á teimum 30 ferðir so nógva, sum danir innflyta.

Rinda tit sama pris sum ein danskur innflytari — ella lægri — so er her talan um dumping ella um okkurt sera »óvanligt«.

Tað »óvanliga« skuldi væl ikki verið, at tit, vísandi til ríkisfelagsskapin, fáa somu sømdir sum teir donsku innflytararnir? (Teir sokallaðu dyrkandi millumhandlarnir!)

Tá samstundis verður hugsað um, at millumhandlaraavansan ikki er meir enn nakrar fáar hundrad krónur fyrri hvønn bilin, og at flutningsútreiðslurnar fyrri hvønn bilin, nú tit sjálvir skulu flyta fáar bilar isenn, mugu vera hægri enn tær, tann danski millumhandlarin hevur við at flyta nógvar hundrad bilar isenn, so kann eg hugsa mær, at tað tit spara við beinleiðis innflutningi, ikki kann vera nakað stórt krónutal — kanska verður bilurin dyrari, tá alt verður tikið við.

Men tað er jú als ikki hetta, at innflutningsprisurin er ein annar (hægri ella lægri?), um bilurin kemur um ein millumhandlara ella ikki, sum hevur nógva at týða.

Nei — Finnboi, tað einasta tú vinnur við at innflyta beinleiðis, er at fáa fraktróknina Japan. Danmark fyrri seg sjálva, og harvið tollfria, smb. galdandi tolllóg. T.v.s. at

	Kr.
til tey bilframleiðandi EF-londini	590.083.000
til Svøríkis	28.013.000
til Portugals	8.874.000
til Spania	92.749.000
til USA	217.970.000
til tey vestligu, bilframl. londini	937.688.000 (75,2%)
til onnur lond	308.455.000 (24,8%)
til Japans	49.000 (0,0%)
	1.246.192.000 (100%)

Sum »tøkk fyrri handilin« seldu vit í 1982 hesar bilar í Føroyum:

úr teim vestligu, bilframl. londunum	423 (40,8%)
úr øðrum londum	18 (1,7%)
úr Japan	596 (57,5%)
	1.037 (100%)

orsøkin til at japanskir bilar er vorðin bilagari í Føroyum, nú tit innflyta beinleiðis, er tann at galdandi tolllóg óbeinleiðis hevur landskassastuðul til Datsunumboðið í Føroyum. Og gloym so alt um millumhandlarnar.

Fáa tit somu ella lægri avsláttir í samband við keyp av eykalutum?

Heilt uttan týðning er tað jú ikki, tá vit skulu av við 48% í avgjöldum fyrri eykalutir og útvið 200% fyrri bilarnar. Hvaðani útvega tit tykkum annars verkstaðshandbøkur, brosjurur, servisefráboðanir, garantiveitingar o.l.? Hjá okkum er alt við í innflutningsprisinum frá tí »dyrkandi danska millumhandlarnum«, og vit gjalda toll av tí heila! Gera tit tað, ella skilja tit og viðskiftafólk tykkara japanskt?

Handilsmoralur

Tú nevnið m.a., at »vit árliga keypa fyrri góðar 200 milj. kr. meira úr EF enn teir keypa frá okkum (1981)«.

Tá Svøríki (Volvo, Saab), Spania og Portugal (GM, Ford o.fl.) og USA mær kunnugt ikki eru limir í EF, er tú aftur úti í avskeiplingarøndum.

Skeitti tú í Arbók fyrri Føroyar 1982, so hevði tú fingið at vitað, at útflutningurin var:

Tabel

Upp í henda »verðinsrekord-kenda« japanska marknaðarpartin innan føroyska bilólolu skulu so skoytast video-útgørd, sjónvarpstól og onnur elektronisk útgørd fyrri milj. og aftur milj. krónur.

Frakland hevur fyrri langari tíð síðan álagt japanarum eina kvotu upp á 4 3% av samlaða bilmarknaðinum, bretar hava eitt hámark upp á 9%, og somuleiðis hava Italia og Vesturtýskaland verið noyðd at gera avtalar um avmarkingar í innflutninginum úr Japan, orsakað av ógvuligum skeivleikum í samhandlinum. Eitt er tann

munandi lægri livistandardurin í Japan, sum er ein avgerandi treyt fyrri teim lægri prisinum, men frá øðrum virkseimi her í Føroyum hava vit eisini royndir av, at japanskir vitjandi bert eru áhugaðir fyrri sølu. Royna vit at nevna útflutning av know-how og føroyskari framleiðslu, so er als ongin áhugi!

Sjálvur eri eg prinsipielt imóti protektionismu, men tað minsta vit kunnu gera, er at seta bilframleiðandi handilspartnar okkara javnt í kappingini við Mazda og Datsun — tað er okkara handilsmoralska skylda!

Annars tykir tað mær at vera super-naiv hugsan at halda, at vit kunnu sita her á 62° Norður og 7° Vestur og gera mismun á bilunum frá teim londum, sum keypa allan útflutning okkara, uttan at hetta fyrr ella seinni fær avleiðingar fyrri útflutning okkara.

Tað er ábyrgdarleyst at taka sjálvt tann minsta kjansin í so máta, bert fyrri at halda liv í nøkrum frammihjærtindum, sum 2 (tveir) bilhandlarnar hava, og sum teir ongantið skuldu havt fingið!

Hægri bilprisir? Nei, ikki neyðturviliga!

Tú hevdar, at nýggja lógin vil verða til skaða fyrri brúkaran, tí úrslitið verður hægri bilprisir.

Hetta eru beileiðis ósannindi!

Um teir av landsstýrinum ásettu prosentstærðir fyrri virðisavgjaldið og vektavgjaldið geva sama krónutal í landskassan sum áður, so verða bilarnir ikki eina krónu dyrari!

Tað sum hendir er bert, at Mazda og Datsun mugu rinda nakað meir og allir aðrir nakað minni. Meðalprisurin broytist ikki!

At Landsstýrið so »nýtir høvið« til at taka eina stórru upphædd enn fyrr inn fyrri bilólolu, er ein reint politiskur spurn-

Framhald á síðu 15

Opið bræv til Finnboi Arge,

Landskassastuðlað Datsun-umboð

Sum nevndarlimur í P/f Wenzel Petersen, sum m.a., síðan 1923 hevur selt FORD, havi eg við áhuga og stórarí undran fylgt tinum skolum í bløðum og

útvarpi, bæði aðrenn og aftaná at landsstýrið setti fram uppskotið um nýggja tolllóg fyrri bilar.

Tá eg undrist, er tað í høvuðsheitum tí eg

roknaði við, at tú — sum bilseilumaður, nevndarlimur í bilhandlarafelagnum og ágrýtin luttakari í orðaskiftinum um víðurskiftin innan hetta oki, var kunnugur við tey veruligi víðurskiftin í